BROASCA

Vladimir Colin

CÎND MĂ GÎNDESC la vara aceea şi mă întreb cum a fost cu putinţă să trec cu vederea peste cele ce se întîmplau zilnic lîngă mine, îmi răspund că insolitul nu-şi află locul printre coordonatele existenţei mele. Sînt un statistician înnăscut, om al realităţii cuceritoare. Educat în respectul acestei realităţi, caut în ea explicaţia raţională a fenomenelor cu care vin în contact, ceea ce mi se pare logic şi firesc. Numai că neprevăzutul m-a găsit, de aceea, descoperit. De cum a pătruns în mediul meu, m-am grăbit să-i fac faţă, alcătuind un lanţ de raţionamente valabile pentru tot ce rutina vieţii mele a ştiut să acumuleze şi a cărui singură slăbiciune consta într-o neconcordanţă fundamentală cu natura deosebită a fenomenului. Căci insolitul scapă din plasa judecăţilor cotidiene, aşa cum primejdia nu se lasă conjurată de ingeniozitatea struţului care-şi ascunde capul în nisip. La un moment dat, fireşte, orbirea nu mai e cu putinţă. În vara aceea, de pildă, am renunţat la autoliniştirea cu ajutorul unor subterfugii considerate pînă atunci perfect raţionale, în ziua cînd frunzele nucului s-au înroşit în iulie, iar micile lui fructe, abia formate, au început să iradieze lumini purpurii.

Dar ştiu acum că totul începuse cu o lună mai devreme, încă pe cînd Ioana se juca singură în grădină. Eu plecasem

în zori către locul pe care mi-l alesesem pe malul Dunării, acolo unde trunchiul unei sălcii căzute îmi îngăduia să arunc undiţa mai departe, şi nu-mi amintesc să fi înregistrat nimic neobişnuit. După munca de un an de zile într-un birou capitonat cu dosare şi tapisat cu diagrame, mă lăsam furat de imaginile vacanţei. Cîte un şlep luneca somnoros la uriaşă depărtare de uliul ce se rotea pe cerul transparent, soarele încălzea pămîntul, din care urca dulceagul miros al verii, în vreme ce, destrămat în liniştea apei, urmăream fără pasiune legănarea jucăuşă a plutei. Nici o presimţire nu m-a avertizat că nu voi mai trăi multe asemenea zile paşnice.

Cînd soarele s-a ridicat binişor, mi-am strîns undiţa. Cum nu-mi propusesem să prind mai mulţi peşti decît ştiam că pot prinde, m-am îndreptat cu inima uşoară către casă, legănînd cele cîteva mărunte vietăţi argintii care mai tresăreau în minciog şi pe care le destinam pisicii gazdei. Eram toropit de soare şi abia aşteptam să mă lungesc în răcoarea odăii pe care o închiriasem. De-a lungul gardurilor de nuiele mărginind malul am lunecat încet, bucurîndu-mă de oboseala răspîndită în mine ca o apă densă, şi am intrat pe portiţa grădinii dînd către Dunăre, aşa cum privesc toate grădinile din Solzosu, cătun ce pare trecut printr-un laminor şi ale cărui case puţine se înşiră între Dunăre şi şosea.

În grădină, Ioana m-a întîmpinat plîngînd. N-a avut parte de mîngîierile maică-si, moartă cînd i-a dat viaţă şi, ca şi cum nenorocirea abătută atunci asupra noastră ar fi însemnat-o pentru totdeauna, a vădit încă din primii ani o neobişnuită maturitate. E o fetiţă smeadă, cu faţa prelungă, încadrată de torsadele cozilor negre. Tăcută, priveşte gînditoare, de parcă ar cîntări lumea şi oamenii, dar e cuprinsă uneori de izbucniri de veselie care mă înspăimîntă. Atunci sare ca o minge şi rîde, aparent fără pricină. Doctorii mi au spus că e o veselie de „compensare”. Altminteri, gravă, se mişcă puţin, deşi e îndatoritoare şi gata să împlinească orice rugăminte căreia

îi pricepe rostul. Împotriva convingerilor ei însă, nimeni n-o poate hotărî să ridice un deget.

Un asemenea copil plînge rar. De aceea, m-au înspăimîntat lacrimile cu care m-a întîmpinat în dimineaţa cînd mă înapoiam liniştit de la pescuit.

– Ce s-a întîmplat? am strigat, zvîrlind minciogul cu undiţa şi repezindu-mă s-o iau în braţe.

– Broasca! a îngăimat, printre hohote. O broască rea...

– Care broască?

– Una roşie! O broască rea... Am vrut să ne jucăm împreună. Am luat-o în mînă... dar ea m-a înţepat...

Şi mi-a întins mîna dreaptă. Palma şi pielea degetelor erau într-adevăr roşii, ca urzicate.

– Unde e broasca? am întrebat.

– Am aruncat-o în groapă. Drept pedeapsă...

N-am mai stat să întreb în ce groapă o zvîrlise şi, ca un orăşean care auzise ceva despre existenţa unor broaşte rîioase, am luat-o în casă şi i-am dezinfectat palma cu alcool, după care am uns-o cu o alifie. Se plîngea de mîncărimi şi toată ziua am văzut-o frecîndu-şi palma şi pielea gingaşă a degetelor. Cînd s-a culcat, a lăsat să-i atîrne braţul drept, ca şi cum n-ar fi putut răbda ca palma să-i atingă cearşaful sau faţa de pernă. De cîteva ori mi s-a părut că vorbeşte prin somn, dar n-am fost sigur că rostise într-adevăr cuvintele „broasca roşie”. Ea, care doarme cu liniştea obiectelor, s-a zvîrcolit întruna şi a trecut anevoie noaptea.

– Ce-ai visat? am întrebat-o, de aceea, dimineaţa.

Nepăsătoare, a ridicat din umeri:

– Am uitat!

Deşi încă roşie, palma n-o mai supăra. Cînd am ieşit în grădină, Ioana părea cea dintotdeauna, aşa că am întrebat dacă-şi amintea că zvîrlise ceva cu o zi înainte.

– Sigur, a spus. O broască rea.

– Unde ai zvîrlit-o?

Lăsîndu-mi privirile să lunece peste straturile de legume şi flori, mi-am adus aminte că gazda noastră săpase într-adevăr cu două zile înainte nişte gropi puţin adînci, în care

voia să planteze nu mai ştiu ce. Acum gropile erau astupate. Ioana a făcut cîţiva paşi printre straturi, s-a repezit dintr-o direcţie într-alta, apoi a şovăit, mărturisind

– Nu mai ştiu...

– Şi broasca era chiar roşie, roşie?

– Da, a spus Ioana. Şi n-avea picioare!

Am privit-o mirat.

– Cum aşa, n-avea picioare?

– Bine. N-avea! Şi făcea uite-aşa, uite-aşa...

Lipindu-şi palmele, a început să le depărteze şi să le apropie ritmic, încercînd să sugereze palpitarea ciudatei vietăţi.

– Prostii! am spus. Nu există broaşte fără picioare. Pesemne că n-ai apucat să le vezi...

De astă dată m-a privit lung şi a zîmbit cu îngăduinţă.

– Am văzut-o bine, tăticule. Am luat-o şi în mînă. Era roşie.

Şi s-a uitat la palma iritată de atingerea pielii rîioase a animalului. Fireşte, eram intrigat. Dar nu acordam prea multă încredere observaţiilor unei fetiţe de şase ani, care avusese pînă atunci prilejul să vadă o broască mai degrabă în cărţile cu poze. N-aveam însă nimic de făcut şi cred că mai mult din pricina asta am prelungit cu încă o clipă discuţia.

– Şi cum avea pielea? am reluat deci, cam în zeflemea.

A răspuns îndată, fără să stea pe gînduri:

– Netedă. Ca o minge roşie.

Edificat, am rîs de-a binelea şi am schimbat vorba. Nu era pentru prima oară cînd mă încredinţam de puterea imaginaţiei copiilor. Mi-am amintit că la ultima aniversare a Ioanei am intrat pe neaşteptate în odaia ei, plină de prichindei, pe care i-am surprins strînşi roată în jurul unui scaun răsturnat.

– Sst, mi-a şoptit Ioana, întorcînd către mine o feţişoară schimonosită de groază. Să nu-l trezeşti!

Scaunul era un leu adormit...

Cam de aceeaşi natură trebuie să fi fost şi broasca roşie, mi-am spus şi, luînd-o de mînă, am pornit amîndoi la

plimbare. Mergeam ca doi oameni mari, schimbînd arar cîte o vorbă şi mulţumindu-ne să admirăm mai mult în tăcere, căci Ioana simte cînd n-am chef să mă las copleşit de cascada întrebărilor şi ştie să respecte tăcerea. Ne-am plimbat cu barca pe Dunăre, am făcut o baie şi ne-am întors acasă. Ziua a trecut fără incidente.

Dar a doua zi am fost martorul unei întîmplări care m-a pus pe gînduri. Îmi luasem o carte şi mă instalasem sub coroana nucului crescut într-un colţ al grădinii, în vreme ce Ioana juca „urma scapă ţurma” cu ţîncii gazdei şi cu alţi copii din vecini. În atmosfera calmă a vacanţei, strigătele şi rîsetele lor nu mă supărau, dimpotrivă, mi se păreau odihnitoare, şi cred că am aţipit chiar, cu cartea pe genunchi. Cînd am deschis ochii am văzut că, lipită cu tot trupul de trunchiul nucului. Ioana „se făcea”. Îşi vîrîse faţa în îndoitura braţului stîng, în vreme ce braţul drept îi atîrna moale, cu palma răsucită în afară. Ţin minte că am observat roşeaţa pielii şi că m-a mirat persistenţa iritaţiei, de care, din fericire, nu se mai plîngea.

– Gata? a strigat Ioana, fără să-şi ridice capul.

A mai aşteptat o clipă şi, neprimind răspuns din partea tovarăşilor de joacă grijulii să nu-şi trădeze poziţiile, s-a întors cu spatele către nuc. Apoi, spre marea mea mirare, am auzit-o strigind

– Marioara! După salcia de lîngă gard, un, doi, trei... Ghiţă! După coteţul porcului, un, doi, trei... Vasile! Cocoţat în măr, un, doi, trei...

Şi aşa, pe rînd, a numit ascunzătorile în care ceilalţi se pitiseră. Unul cîte unul, copiii ieşeau acum la vedere, şi se apropiau de noi, privind pe sub sprîncene. Înţelegeam că se sfiesc din pricina mea, dar că, dacă n-aş fi fost de faţă, ar fi contestat jocul. Era limpede că Ioana nu „se făcuse” cinstit. Mi-am vîrît nasul în carte, prefăcîndu-mă că nu observasem nimic. Ioana era surescitată, veselă şi mîndră că descoperise toate ascunzătorile fără să schiţeze măcar gestul de a-i căuta pe cei ce se străduiseră s-o deruteze.

– Cine „se face” acum? a întrebat, dar nimeni nu i-a răspuns.

Mutîndu-se de pe un picior pe altul, toţi o priveau neprietenos.

– Eu nu mă mai joc, a îndrăznit Ghiţă, unul scurt şi îndesat.

Apoi, trăgîndu-şi hotărît nasul, s-a răsucit pe călcîie şi a pornit către poartă.

– Nici eu, a spus Marioara.

Dezamăgită, Ioana îi privea cu aerul că nu înţelege, ceea ce m-a mîhnit îndeosebi.

– De ce? a strigat. E încă devreme...

Dar, tăcuţi, copiii se depărtau încet. Apoi o luară la goană, şi curînd le auzirăm glasurile de cealaltă parte a gardului de nuiele.

Eram supărat şi mîhnit. Aveam o încredere deplină în fetiţa mea şi iată că o surprinsesem trişînd, mai mult, prefăcîndu-se a nu înţelege că toţi îi descoperiseră înşelătoria. N-am vrut să mă amestec în joaca lor, dar simţeam că acum trebuia să lămuresc lucrurile. Cred că glasul mi-a tremurat puţin cînd am întrebat:

– De ce ai făcut una ca asta?

A întors către mine o faţă deznădăjduită.

– Par ce-am făcut? De ce s-au supărat?

– Înţelegi, prin urmare, că s-au supărat...

– De ce? Doar n-am făcut nimic rău!

Am tăcut o clipă. Apoi i-am întins mîna.

– Ioana, vino-ncoa. Aşa. Uită-te în ochii mei.

S-a uitat. Mi-a răbdat privirile, apoi s-a înroşit şi şi-a dus degetele la buze.

– Cum?... Crezi că eu...? Şi ei...?

Îşi juca atît de bine rolul încît, dacă n-aş fi fost de faţă la joaca lor, aş fi jurat că fusese învinuită pe nedrept. Ochii i se umpluseră de lacrimi. Apoi am simţit-o îndîrjindu-se şi tot sîngele i-a fugit din obraji.

– Să le fie ruşine! a strigat. I-am găsit repede şi s-au supărat.

Deşi nu-mi era uşor, am hotărît să-mi păstrez calmul şi i-am vorbit rar şi apăsat:

– Nu s-au supărat pentru că i-ai găsit. S-au supărat pentru că te-ai uitat şi ai văzut unde s-au ascuns.

– Nu-i adevărat!

– Nu? Cum de-ai ştiut unde se pitise fiecare?

Atunci am văzut-o descumpănită. Oricît de curios ar părea, am avut impresia că se întreabă şi ea cum îi descoperise atît de repede.

– Nu ştiu, a şoptit. Am ştiut. M-am întors şi am ştiut.

Mi-a fost cu neputinţă să scot altceva de la ea. Nu s-a învoit în ruptul capului să recunoască o vină evidentă şi, cu atît mai puţin, să le-o mărturisească şi tovarăşilor de joacă. Ceea ce nu părea decît o greşeală copilărească devenea dovada unui caracter rău, aşa că am pedepsit-o, neîngăduindu-i să se plimbe cu mine a doua zi. Pentru Ioana, pedeapsa era suficientă. Dar cum copiii se ceartă şi se împacă ascultînd de legile lor, am găsit-o la întoarcere jucîndu-se cu cei cărora socoteam că are a le cere iertare. O făcuse, poate? Nu păreau să-i poarte pică, deşi pe mine întîmplarea mă tulburase, zdruncinîndu-mi încrederea în propriul meu copil.

Au urmat zile calme, cînd n-am avut de înregistrat decît surpriza de a descoperi că iarba şi frunzele de păpădie de pe o mică porţiune a grădinii îşi schimbaseră culoarea. Lîngă ele vegetaţia era verde, dar pe o jumătate de metru pătrat, mai exact înăuntrul unui cerc cu raza de o jumătate de metru, iarba şi frunzele se înroşiseră. N-aş fi dat probabil atenţie faptului dacă nu m-ar fi izbit natura neobişnuită a culorii. Îmi amintesc că mi-am întrebat gazda dacă nu cumva răsturnase acolo vreo oală cu vopsea, dar omul se arătă şi el intrigat. Nu am alt cuvînt decît roşu pentru a numi culoarea pe care o căpătaseră frunzele şi iarba, deşi ştiu că nu era ceea ce sîntem obişnuiţi să recunoaştem ca atare. Nici una dintre nuanţele familiare ale culorii nu se potrivea tonalităţii de roşu ivită acolo, în grădină. Veţi înţelege ceva din precizarea că roşul acela părea să conţină încă cel puţin trei culori, absolut nedetectabile în gama de roşu? Albul, negrul şi o culoare nedefinită, poate vînătă. Compusul era, şi nu era, roşu. Mi-

am spus că un copil vărsase probabil acolo o sticlă cu cerneală care, în amestec cu pămîntul şi atacînd clorofila, dăduse naştere uimitoarei combinaţii de culori. Apoi, fără a-mi mai bate capul, am plecat la pescuit.

La întoarcere am descoperit-o pe Ioana culcată lîngă pata roşie, peste care îşi plimba într-una palma, ca şi cum ar fi mîngîiat locul. Absorbită de jocul ininteligibil, nu m-a observat şi am putut-o privi o vreme, descoperind cu mirare expresia de duioşie îngîndurată cu care mîngîia iarba.

– Ce faci acolo? am întrebat-o fără a ridica glasul, ca să n-o sperii.

A tresărit totuşi şi şi-a ascuns palma la spate.

– Ştii? Poate că nu era rea, a spus.

– Cine?

Şi-a întors privirile către pata roşie şi a şoptit, abia auzit:

– Broasca...

Abia atunci am făcut legătura dintre culori şi, cu un simţămînt neplăcut pe care n-am încercat să-l definesc, am întrebat-o:

– Vrei să spui că tu... aici ai aruncat-o?

– Poate că era o fată fermecată, a rostit cu un firicel de glas în care tremura o căinţă fără margini. S-a speriat cînd am luat-o în mînă. Şi s-a apărat...

– Dar ai căutat odată şi n-ai mai găsit locul!

– Nu...

– Şi acum numai pentru că iarba s-a înroşit...?

A întors către mine o faţă deznădăjduită şi am văzut că-i tremurau buzele.

– Cred că n-am făcut bine...

Vacanţa aceea, era limpede, nu-i pria. Ceva îmi sensibilizase fetiţa, făcînd-o să-şi piardă echilibrul, calmul, pe care i-l admiram.

– Eşti mică şi prostuţă, am spus, aplecîndu-mă şi ridicînd-o. Iar ca dovadă, uite, o să săpăm aici şi o să vezi că nu găsim nici o broască!

Ca o zvîrlugă mi-a ţîşnit din braţe şi a alergat către magazia în care ştia că se păstrează uneltele. Urmărind-o cu privirea, mă întrebam ce mă îndemnase să-i fac neaşteptata propunere şi mi-am dat seama că simţeam nevoia să verific povestea broaştei roşii. „Uite cum se prosteşte omul!” – mi-am spus, fără convingere. Apoi am luat din mîna Ioanei sapa şi m-am pus pe treabă. N-am găsit, fireşte, nimic, dar în pămîntul negru, ca oricare pămînt, rădăcinile plantelor erau roşii.

– Ai văzut? am întrebat-o pe Ioana, astupînd groapa. Hai să ne spălăm pe mîini şi să nu ne mai gîndim la broaşte fermecate!

Tăcută, a ridicat o păpădie pe care nu apucasem s-o replantez, aşa cum făcusem cu celelalte şi cu smocurile de iarbă. De la rădăcină şi pînă la floare era toată roşie. Am intrat în casă şi Ioana a pus păpădia într-un pahar cu apă, aşezat pe o laviţă de lîngă patul ei. Nici la masă şi nici după aceea n-am mai vorbit despre broasca îngropată, dar am surprins-o de mai multe ori privind floarea, cu o curiozitate parcă temătoare. Ştiam că eroii poveştilor pe care le citea trăiau după moarte în plantele crescute pe mormintele lor şi nu mă îndoiam că aştepta să desluşească vreun semn al metamorfozării broaştei în păpădia din paharul de pe laviţă. Ca să n-o tulbur degeaba, nu i-am mai spus însă nimic şi m-am prefăcut că nu-i înţeleg privirile.

În noaptea aceea am avut un vis ciudat. Adormisem pesemne în gînd cu poveştile, pentru că am văzut cum din palma Ioanei ţîşneau nişte văpăi roşii, care oscilau neîntrerupt, tremurînd. Săltau brusc şi îndată, ca înspăimîntate de avîntul cu care porniseră, se retrăgeau pentru a se repezi iarăşi, într-un elan lipsit de vigoare. Şi deodată am văzut că şi din floarea de păpădie de la căpătîiul ei pornesc, înălţîndu-se şi coborînd într-un joc şovăitor, aceleaşi licăriri purpurii. Intensitatea fluxului a crescut treptat şi razele au înaintat, pîlpîind din amîndouă părţile ca nişte degete luminoase care se căutau, apoi au alcătuit un pod incandescent. Şi sau unit.

Îmi amintesc sentimentul bizar cu care am privit imponderabila punte ce lega în bezna încăperii palma Ioanei de floarea din pahar. Dacă mă gîndesc bine, nu era numai mirare, ci şi simţămîntul complex al detectării unei anomalii care, ciudat, nu trezea în mine oroare. Mă miram de ceea ce vedeam, dar înţelegeam că era efectul poveştilor la care mă gîndisem înainte de a adormi şi – nu ştiu cum să spun – aş fi dorit să contribui la consolidarea fragilei legături luminoase, boltită ca un minuscul curcubeu sub tavanul scund. E poate curios, dar nu încercam nici un fel de spaimă, ci resimţeam, dimpotrivă, regretul neputinţei de a participa la strania comuniune şi o admiraţie pe deplin conştientă.

Dimineaţa, de cum s-a trezit, Ioana mi-a cerut „ceva alb, care se mănîncă”. Dar copiii formulează ades dorinţe ciudate, aşa că nu i-am dat atenţie. După un timp, ca şi cum s-ar fi gîndit mai bine, a precizat că vrea o bucată de zahăr.

– Aşteaptă să-ţi bei laptele, am spus.

– Dar nu-i pentru mine! Vreau să i-l dau păpădiei, în apă...

Veţi spune că sînt lipsit de imaginaţie; n-am stabilit însă nici o legătură între cuvintele ei şi visul, sau ceea ce mai consideram încă drept visul din noaptea trecută. Dealtfel, de visat visasem eu, iar cuvintele Ioanei nu puteau avea nici o legătură cu ceea ce mi se năzărise în somn.

– Ce ţi-a venit? m-am mulţumit să întreb, fără să bag de seamă că avea să răspundă aşa cum mi-a mai răspuns şi cînd o întrebasem cum de ştiuse unde se ascunseseră copiii cu care se juca:

– Aşa... M-am uitat la ea şi am ştiut!

Zona plantelor roşii se întindea în grădină şi gazda noastră mi-a arătat că pînă şi albele flori ale reginei-nopţii se împurpuraseră. Cînd s-au deschis pe seară mi s-a părut că deveniseră strălucitoare, că iradiau o palidă lumină roşie. Poate din pricina nuanţei lui neobişnuite n-am socotit niciodată că roşul acela e sinistru, de asociat cu culoarea sîngelui, de pildă. Ca în visul meu, sugera mai de-

grabă noţiunea de feerie, cu toată frumuseţea excesivă şi nefamiliară pe care o presupune. Erau feerice florile incandescente împodobite cu frunze roşii, pe tulpini roşii crescute printre ştergarele de iarbă roşie. Feerice, deci tulburătoare.

Pescarul la care şedeam în gazdă şoptea că nu-i lucru curat şi eram nevoit să-i dau dreptate. Vorbeam cu glas scăzut, aşa cum se vorbeşte în locurile ce inspiră teamă sau respect, cînd ceva a fîlfîit moale peste capetele noastre. Ioana a scos un ţipăt.

– Un liliac, a spus gazda.

Am văzut uluit că Ioana îşi ridică palma dreaptă, cu gestul pe care-l facem cînd vrem să controlăm dacă plouă. Apoi a rostit cît se poate de firesc:

– Nu, nene. Trei lilieci!

Omul a rîs îngăduitor, dar a fost prima dată înaintea înroşirii nucului cînd mi-am dat hotărît seama că **ceva** se întîmplase. Am intrat repede în casă şi am privit cu luare-aminte palma fetiţei mele. Palma avea temperatura celeilalte palme, a celei **normale.** Culoarea ei însă era culoarea pe care abia o admirasem în grădină.

Am stins lampa.

– Cîte degete am aici? am întrebat cu glasul sugrumat, ridicînd o mînă şi îndoind degetul mic.

Am simţit cum îşi ridică şi ea mîna dreaptă, întorcîndu-şi palma către mine. Glasul Ioanei a răsunat firesc, liniştit:

– Patru.

Tremurînd, am repetat experienţa de cîteva ori, dar încercările n-au făcut decît să confirme ceea ce ştiam: Ioana **vedea** cu palma mîinii drepte.

– E un joc nou? a întrebat de la o vreme. De unde-l ştii?

– Un joc nou, da, am bîlbîit.

Curînd mi-am dat seama că vede şi prin lucruri, dar numai dacă erau făcute din materie organică. Vedea prin tăblia de lemn a patului, prin pătura de lînă, prin pielea pantofului, dar nu distingea pîinea aflată într-o cutie de tablă. Şi, în tot timpul cît au durat experienţele la care am

supus-o, am simţit ciudata strălucire roşie a păpădiei din paharul de pe laviţă, ca o tăcută şi atentă prezenţă.

Nu mai e nevoie să arăt cît eram de tulburat. Nu puteam dormi şi n-aveam cu cine să mă sfătuiesc. Ceva se petrecuse, dar nu înţelegeam nimic şi, dacă făceam totuşi un efort de înţelegere, ajungeam la explicaţiile naive ale basmelor Ioanei. Încercam să mă conving că mă înşelasem, fără să pot acorda o clipă crezare unei asemenea absurde ipoteze. Ceva se întîmplase, cu siguranţă că se întîmplase, dar nu ştiam **ce** şi nu puteam întreprinde absolut nimic. În cele din urmă, istovit, am aţipit către ziuă.

Cînd am ieşit din casă am găsit nucul roşu, de la tulpină şi pînă la nucile abia rotunjite. Vegetaţia de pe o jumătate din suprafaţa grădinii îşi schimbase culoarea, şi gazda scotea din pămînt rădăcini de ţelină şi de păstîrnac, care păreau sfecle şi morcovi şi pe care se temea să le mănînce. Dacă pînă atunci ciudăţeniile din grădină atrăseseră mai mult copiii şi stîrniseră comentariile babelor, de astă dată autorităţile interveniră. Se perindară prin grădină oameni de la sfat, apoi de la raion şi regiune. Apărură reporteri ai presei centrale şi, într-o dimineaţă, un omuleţ care se prezentă drept profesorul Cornea de la Institutul de biologie al Academiei. Ceea ce ziarele numiră curînd „Evenimentele de la Solzosu” intră, din punctul de vedere al receptării şi interpretării faptelor, într-o nouă fază.

De astă dată **ştiam.** Destul de puţin, fireşte, dar neliniştea mea cu privire la Ioana nu se mai putea mulţumi cu jumătăţi de explicaţii. I-am spus asta profesorului, care se mutase lîngă casa noastră şi care întocmi în cea dintîi seară un bilanţ.

– Trebuie să credem că Ioana a văzut într-adevăr ceva, că a ţinut acel ceva în palmă, căpătînd însuşiri miraculoase dacă le raportăm la scara însuşirilor umane, mai mult, ale însuşirilor faunei cunoscute, în genere. Bun... Acum, ce era? O fiinţă? Un obiect?... Greu de spus. Ar trebui să recuperăm broasca roşie, ceea ce mi se pare dificil, dacă nu improbabil. Dar o să încercăm. Oricum, indiferent de natura ei, cunoaştem efectele prezenţei acestei „broaşte”

în grădină. În primul rînd, transmiterea culorii roşii. Apoi, o sensibilizare neobişnuită a materiei organice. Palma Ioanei a devenit atît de sensibilă încît **vede.** Dar plantele roşii? Ce însuşiri noi li s-au comunicat? Iată ceea ce va trebui să stabilim în primul rînd.

Îl urmăream în vreme ce vorbea şi admiram echilibrul natural dintre înfăţişarea obişnuită a omului şi banala claritate a gîndurilor sale. Profesorul era mărunt, slab şi chel. Numai sprîncenele lui puteau atrage atenţia, dar nu cred că valoarea cuiva se măsoară după cantitatea de materie piloasă care-i străjuieşte privirile. Neînsemnatul profesor nu avea nimic din caracterul impozant al unui om de ştiinţă, aşa cum mi-l închipuiam, şi am regretat că cei de la Bucureşti trimiseseră, la Solzosu doar un cercetător de mîna a treia. În seara aceea m-am arătat destul de sceptic după ascultarea bilanţului pe care-l întocmise şi i-am replicat că tot atîta ar fi putut spune şi Ioana. A rîs neaşteptat de vesel, declarîndu-mi că, de cum îmi văzuse fetiţa, nu se îndoise de inteligenţa ei. N-am gustat aprecierea implicită la adresa inteligenţei mele, aşa că ne-am despărţit cu destulă răceală.

A doua zi, în vreme ce o echipă de săpători răscolea grădina încercînd să dea de urma rămăşiţelor broaştei roşii, profesorul a stat din nou de vorbă cu Ioana.

– Ce mai face păpădia noastră? au fost primele lui cuvinte, şi, mărturisesc, m-a mişcat faptul că i se adresa astfel fetiţei.

Dar mi-a fost dat să-mi amintesc îndată cu neplăcere de felul cum îmi apreciase cu o seară înainte însuşirile intelectuale.

– E tristă, i-a răspuns Ioana, fără să se înşele asupra cuvintelor, aşa cum mă înşelasem, eu, îndreptîndu-şi privirile către floarea din pahar.

Oricît de ciudat ar părea, Cornea se referise într-adevăr la păpădie. Abia acum îmi dădeam seama că nu uitase visul pe care i-l povestisem, deoarece mă rugase să nu omit nimic ce putea fi pus în legătură cu fenomenele la care

asistasem. „Ce dumnezeu – mi-am spus – doar nu crede într-adevăr...?”

– De unde ştii? a întrebat şi, spre marea mea mirare, Ioana a şoptit:

– Mi-a spus azi-noapte...

– Asta-i altceva, s-a învoit Cornea. Într-un basm care-mi plăcea tare mult, floarea se dădea de trei ori peste cap şi se făcea om...

– Adevărat, a spus Ioana. Dar ea nu s-a dat peste cap. A venit pe întuneric.

– Vrei să spui, în timp ce dormeai? A intrat în visul tău?

– Nu, a spus Ioana. Nu dormeam. Stăteam aşa, în pat, dar nu dormeam.

– E greu să-ţi aminteşti cînd dormi şi cînd nu, a rostit sentenţios Cornea, clătinîndu-şi chelia.

– Da, dar eu ştiu. Numai cînd nu dorm văd podul de foc.

Am tresărit, încercînd să mă conving că nu auzisem bine. Auzisem perfect. Calmă şi gravă, aşa cum o cunoşteam, Ioana îmi dovedea că nu visasem. Mă deşteptasem fără să-mi dau seama şi, la hotarul dintre conştiinţă şi somn, luasem drept vis ceea ce se petrecea sub nasul meu. Totul era şi mai neliniştitor decît socoteam...

– Poate că podul ăsta creşte de la palma ta la floare şi cînd dormi...

Ioana a tăcut o clipă, cîntărind în minte greutatea argumentului. Apoi a rostit liniştită:

– Poate, dar atunci nu-l văd.

– Ai dreptate, a rîs Cornea. Eşti o fetiţă deşteaptă şi-mi place să stau de vorbă cu tine. Aşadar, nu dormeai... A venit pe întuneric.

– Nu, n-am zis bine, s-a încurcat Ioana. N-a venit chiar ea. A venit lumina, a făcut podul şi atunci... eu...

– Înţeleg, a ajutat-o Cornea. Cînd se face podul, începi s-o auzi. Altfel n-o auzi deloc?

– Nu. Dar ştii... glasul Ioanei a coborît pînă într-atît încît abia i-am mai prins vorbele: Eu aud cu palma...

Îl privea cu teamă, aşteptîndu-se să nu fie crezută. Nici eu n-aş fi crezut-o, mărturisesc. El însă i-a apucat mîna dreptă, i-a întors palma în sus şi a zis, firesc, fără umbră de ironie:

– Bineînţeles.

După care a scos din buzunar o lupă şi, aplecîndu-se, a prins să examineze palma roşie, ca mînjită cu vopsea.

– Un lucru nu pricep, a mai adăugat, urmîndu-şi cercetarea. Cum vorbeşte păpădia? Aşa cum vorbim noi doi, folosind cuvinte?

Feţişoara Ioanei a vădit efortul pe care mintea ei îl făcea, străduindu-se să găsească răspunsul potrivit.

– Eu... nu, nu cred... Nu sînt cuvinte. Deodată, fără să vreau, ştiu. S-a oprit o clipă şi a făcut ochii mari: Se poate? a întrebat cu teamă, mirată parcă şi ea de ceea ce descoperise.

– Se poate, a liniştit-o Cornea. Aşa mi-am şi închipuit... Dar ce ţi-a mai spus?

– Că vrea să fim prietene. M-a rugat să n-o părăsesc, să n-o las să moară...

– O punem noi în pămînt şi-o îngrijim cum trebuie. A mai spus şi altceva?

– Nu, a răspuns Ioana. Atît. I-e tare frică...

– Par tu, tu nu-i vorbeşti deloc?

– Îi spun că n-o s-o părăsesc, c-o s-o iau acasă, la Bucureşti...

Ochii lui Cornea luciră deodată sub periile aspre ale sprîncenelor. Mi s-a părut că sprincenele i se zburlesc şi se înfoaie ca doi pui de arici, încercînd să acopere, să ascundă strălucirea ochilor.

– Şi te înţelege?... Îţi răspunde?

– Sigur că da, a spus Ioana. Sîntem prietene.

Cornea a răsuflat o dată adînc şi, pentru o clipă, a închis ochii. Nu m-am vîrît în discuţia puerilă pe care o începuse cu Ioana, înţelegind că voia să se împrietenească şi să-i cîştige încrederea. Admiţînd realitatea punţii luminoase, dialogul dintre ea şi floare nu era totuşi cu putinţă şi nu mă îndoiam că profesorul ştia asta mai bine decît mine.

Aflasem că are un băiat şi-mi dădeam seama că se pricepe să maimuţărească gîndirea copiilor într-un fel care, e drept, m-a cam sîcîit întotdeauna. N-am intervenit, poate şi pentru că n-am crezut nici o clipă că pune temei pe elucubraţiile unei fetiţe de şase ani, deşi mimase un interes nelalocul lui sau, mai bine zis, tocmai de aceea.

Între timp, săpătorii răscoleau grădina, ajutaţi chiar de către gazda noastră, care voia s-o vadă cît mai repede „curăţată”, odată ce se hotărîse să nu se atingă de legumele „spurcate”. Oamenii au muncit pînă spre seară, dar – ca şi mine – n-au izbutit să găsească nici urmă de broască. Grădina, în schimb, părea devastată, ca un cîmp de bătălie, şi Ioana privea cu strîngere de inimă florile roşii răsturnate de cazmale, rupte şi strivite sub picioare. L-a ajutat, de aceea, cu dragă inimă pe Cornea, care aduna şi sădea în ghivece cîte un exemplar din fiecare floare sau legumă. De bună-seamă, n-a uitat nici păpădia din pahar, pe care a mutat-o cu mîinile ei în cea mai frumoasă glastră.

Împreună cu profesorul, săpătorii au plecat în cele din urmă, şi grădina s-a cufundat într-o tăcere pe care nici glasurile păsărilor n-o mai tulburau. Întunericul ascundea pămîntul răscolit, iar stelele scăpărau mari şi multe, aşa cum n-aveam prilejul să le vedem de la fereastra blocului în care locuiam la Bucureşti. Odată cu strălucirea lor a crescut şi văpaia roşie a nucului.

Închipuiţi-vă pomul cu fructe de rubin din basmele copilăriei şi veţi înţelege simţămîntul cu care nu numai Ioana îl privea. Aşezaţi la oarecare depărtare, ne lăsam furaţi de vraja pe care o răspîndea şi tăceam amîndoi. Din nou m-a izbit faptul că nucul, transfigurat şi părînd un somptuos personaj de feerie, nu-mi inspira nici nelinişte şi nici teamă. Aş fi rămas multă vreme cu ochii la pîlpîirile lui, fără gînduri şi fără dorinţe, dacă cineva nu s-ar fi apropiat de noi, rupînd farmecul. L-am recunoscut cu neplăcere pe profesor, care venise cu un scaun şi se aşeza acum lîngă Ioana.

– Frumos, nu? am spus într-o doară, nevoind să îngădui tăcerii să-i arate că prezenţa lui ne stînjenea.

Dar Cornea nu părea dispus să-mi aprecieze politeţea. Din capul locului se aşezase lîngă Ioana, care stătea cuminte, cu mîinile pe genunchi. L-am văzut întinzînd braţul, apucîndu-i mîna dreaptă şi răsucind-o cu palma în sus. Aşa cum stătea, Ioana părea să ceară pomană. Parcă te ruga să-i pui un ban în palma desfăcută.

– Ioana, stai frumos, am protestat, dar Cornea şi-a lăsat mîna peste palma ei.

– Nu, lasă. Rămîi aşa!

Am fost gata să-i spun vreo două, pentru că era culmea să-nceapă să-mi dea lecţii în privinţa felului cum se cuvenea să mă port cu Ioana, dar cuvintele mi s-au oprit pe buze. De unde fructele micuţe ale nucului iradiau fiecare o lumină roşie egală, adunîndu-se în masa pîlpîitoare din faţa noastră, ca şi cum cineva ar fi deschis deodată nenumărate robinete invizibile, un fel de ţîşnituri luminoase crescură din nucile abia împlinite. Aş fi putut jura că sub ochii mei fusese răsucită cheia unor neobişnuite fintîni arteziene, ale căror jeturi de apă prindeau să salte cu tot mai multă putere sub strălucirea purpurie a reflectoarelor. Era un spectacol atît de neobişnuit, multiplicînd şi realizînd în mare ceea ce luasem drept o plăsmuire de vis în noaptea cînd din floarea păpădiei porniseră aceleaşi raze, încît am încremenit şi mi-am încleştat degetele pe lemnul scaunului. Întorcîndu-mi privirile către Ioana, am văzut, după cum mă aşteptam, că mărunte ţîşnituri roşii izvorau şi din palma ei. Dacă m-aş fi speriat, aş fi oprit imediat totul, dar feerica privelişte nu deştepta în mine, din nou, decît o mirare neîncrezătoare, o exaltare ciudată şi amarul sentiment al izolării, al excluderii de la ininteligibila legătură dintre Ioana şi straniile fenomene luminoase.

Colosala arteziană purpurie şi-a înălţat spre cer coloana în care desluşeam firicelele strălucitoare pornite din bulbul fiecărei nuci, a tremurat o clipă într-o supremă încordare, apoi, descriind brusc o curbă, şi-a prăbuşit şuvoiul scăpărător în palma Ioanei. Am scos un strigăt, temîndu-

mă că masa incandescentă o va strivi, dar fata mea a primit torentul de raze fără o tresărire şi, la paradoxala lumină de cuptor rece, ca a unui indescriptibil amurg, i-am văzut faţa pe care un zîmbet extatic încremenise. Nările-i fremătau şi printre buzele întredeschise răsuflarea i se precipita în ceea ce mi s-a părut a fi un straniu gîfiit **calm.**

– Îţi vorbeşte? a şoptit Cornea.

Am înţeles prea tîrziu că premeditase „întîlnirea”. Ioana a tăcut o clipă, apoi a prins a rosti repede, cu glasul întretăiat, de parcă s-ar fi grăbit să transmită mesajul, pe măsură ce-l recepţiona

– Durere... oh, durere! De ce? Grădina... totul răvăşit, ucis...

Nu-mi credeam urechilor, deşi aveam confirmarea faptului că profesorul nu se jucase dimineaţă cu Ioana, încercînd să afle ce-i **spusese** păpădia, încă nu puteam crede, nu voiam să cred, dar şuvoiul razelor roşii era prin el însuşi un spectacol greu de crezut şi-mi dădeam seama că-l admiteam numai pentru că ţîşnea acolo, sub ochii mei. Dacă mi s-ar fi povestit ceea ce vedeam, dacă altcineva ar fi văzut nucul prefăcut într-o extraordinară arteziană luminoasă, cu siguranţă că nu i-aş fi dat crezare.

– Ce s-a întîmplat? întreba acum Cornea. Ce era broasca roşie?

Înmărmurit, priveam ploaia de foc. Ioana se zbuciuma pe scaun şi cuvintele i se îngrămădeau chinuit pe buze.

– E greu, nu pot... nu înţeleg... Nu ştiu să spun...

– Spune cum înţelegi, a îndemnat-o Cornea cu o nefirească răbdare.

– Totul e una... iarba, piatra şi omul... La ei nu sînt oameni. Sînt copaci, copaci mari, mari... cu frunze roşii... cu gînduri în fructe, pentru că sînt roşii, fructele verzi n-au gînduri, numai fructele roşii.

– Unde, la ei?

– Departe, departe... unde copacii sînt roşii. De mult voiau să vină, dar nu se mişcă, nu merg. Stau şi se gîndesc. Multe, multe gînduri... şi acum a venit broasca şi noi am stricat totul şi... oh, cîtă durere!

– Cum a venit?

– Nu ştiu, e greu... Un băţ de foc roşu. Nimic nu-l opreşte... Au murit pentru el copacii, mulţi, mulţi... ca să-i dea puterea lor. Au zis că mor, dar să ajungă la noi. Şi noi am stricat totul...

– Dar broasca? Ce era broasca?

– Nu era broască, era băţul. Puterea băţului... Ei gîndesc, fructele roşii gîndesc... Pe pămînt băţul s-a strîns, s-a ghemuit. Toată puterea copacilor era acolo, ca un pumn roşu. Un pumn de gînduri. Ca să-i ajute şi pe copacii verzi să gîndească, să-i facă şi pe ei roşii...

– Dar de ce? De ce l-au trimis?

– Ca să ştie. Şi să ştim şi noi... Copacii roşii gîndesc. Să gîndim împreună...

– N-a fost zadarnic! Spune-i aşa, n-a fost zadarnic. O să cercetăm frunzele şi fructele roşii. O să aflăm. Ştim şi noi că totul e una şi o să ajungem să înroşim frunzele de pe Pămînt, dacă trebuie... Pe el o să-l ocrotim. Să nu se teamă!

– Cercetaţi, aflaţi! El are să moară la iarnă. Frunzele şi nucile au să-i cadă şi la anul va avea din nou frunze verzi şi nuci proaste, verzi. Puterea se duce, se schimbă... La noi nu-i ca la ei...

– Spune-i aşa..., a început din nou Cornea, dar Ioana s-a ghemuit pe scaun şi a şoptit istovită:

– Nu mai pot...

Cu un gest reflex şi-a răsucit palma, lipind-o de genunchi, şi am avut impresia că închide o carte. Arteziana luminoasă s-a retras brusc. Coloana scăpărindă purpuriu a mai tremurat o vreme pe cer, descrescînd într-un tremur dureros, apoi nucile au rămas învăluite în aura lor rubinie.

Cornea şi cu mine ne-am răsucit în acelaşi timp către Ioana.

– Te-am obosit prea tare? a întrebat, în vreme ce o luam în braţe.

– Mi-e somn, a şoptit Ioana, lăsîndu-şi capul pe umărul meu.

Cred că adormise înainte de a o vîrî în pat.

– Nu trebuie s-o obosim peste măsură, mi-a spus mai apoi Cornea, de parcă eu aş fi obosit-o. Are mănuşi?

– Ce să aibă?

L-am privit cam cu îndoială, dar tot ce se întîmplă era atît de neobişnuit încît nu ştiu de ce m-am mai mirat. Dealtfel, m-am auzit răspunzîndu-i aşa cum li se răspunde nebunilor, pe un ton blajin:

– E vară. Ce să facă vara cu mănuşi?

– Adevărat, a încuviinţat. Atunci înveleşte-i mîna dreaptă cu un fular, cu o cîrpă, cu orice... Înţelegi, trebuie să se odihnească. Să se refacă.

De astă dată l-am înţeles.

– Crezi că şi prin somn păpădia..?

– Nu ştiu. Poate chiar nucul, pe fereastră... Şi acum Ioana trebuie să doarmă.

M-am întors în odaia în care păpădia strălucea, dar amintindu-mi că razele străbăteau materia organică am învelit mîna Ioanei cu foiţa de staniol a unui pachet de ciocolată, legînd-o pe deasupra cu o sfoară. Afară, în tindă, Cornea încă nu plecase.

– Ce spui de toate astea? m-a întrebat, deşi înţelegeam că simte nevoia să vorbească mai mult, pentru a pune rînduială în propriile lui gînduri. Dealtfel, nici n-a aşteptat să-i răspund şi a şi început: Copaci care gîndesc! O lume a copacilor care gîndesc... De ce nu? Plantele noastre conţin adevăraţi semiconductori infinitezimali, transformînd lumina în energie electrică direct întrebuinţată în celulele vegetale pentru producerea proteinelor necesare dezvoltării lor. Copacii cu frunze roşii sînt mai evoluaţi. Au în structura lor laboratoare perfecţionate, de tipul laboratoarelor din celulele umane. Ştii că influxul nervos superior nu se datorează decît energiei provocate de schimbul ionilor de potasiu şi sodiu, prin membrana neuronilor? E clar că, în condiţii speciale, printre celulele copacilor gînditori s-au dezvoltat şi celule nervoase. Poate de alt tip decît cele din substanţa sistemului nostru neuro-vegetativ, dar celule alcătuind un sistem în stare să capteze informaţii venite din mediul exterior, pe care le

transmite unui centru, putînd elabora, pe baza lor, hotărîri. Ai observat că numai florile şi fructele iradiază lumina purpurie?... Poate că nucul a devenit o făptură pluricefală, sau o colonie de indivizi. Or fi existînd în lumea copacilor gînditori anotimpuri? E cu putinţă ca viaţa conştientă să se dezvolte din primăvară pînă în toamnă, pentru a se stinge iarna? Ar însemna să excludem păstrarea amintirilor... De ce? Copacul rămîne. Trunchiul şi rădăcinile, în care se întipăresc cunoştinţele perfecţionate din generaţie în generaţie, constituie depozitarele memoriei colective. Şi, dacă există, nu ştim cît durează acolo un anotimp... Admiţînd că nucul nostru e pluricefal, închipuie-ţi cît de complexe sînt procesele lui de gîndire, raportate la cele ce se desfăşoară în creierul nostru. Dacă e o colonie de indivizi, ce orînduire superioară a trebuit să dezvolte! Ai să-mi spui că nu se poate mişca?... Dar cu energia pe care ştie s-o concentreze pentru a o proiecta în afară e în stare să realizeze minuni! Ai uitat că pădurile gînditoare au izbutit s-o trimită pe Pămînt, de vreme ce nu vei contesta că „băţul roşu” e un flux colosal de energie... Şi încă de natură să-şi transmită, prin iradiere, însuşirile... Ce prostie, săparea grădinii! Dar cum era să bănuim? Energia scursă în pămînt a trecut în plante, s-a transformat, s-a degradat, s-a irosit... Te gîndeşti la plantele sădite în ghivece? Fleacuri! Cît crezi că le poate ajunge energia? Nu, dragul meu, am făcut o gogomănie cît noi de mare... Şi nu putem comunica decît cu ajutorul Ioanei. Obligaţi s-o cruţăm... Efectele radiaţiilor sînt necunoscute... În ce lună ne aflăm?

S-a oprit brusc din vorbă, şi m-a privit încruntat.

– Eu., păi, în iulie, am îngăimat.

– Doar două luni! Ce să faci mai întîi? a strigat deznădăjduit şi, dînd din mîini, a pornit în goană, fără măcar să-şi mai ia rămas bun.

Am încercat să-mi adun gîndurile, dar abia plecase şi m-am pomenit cu un reporter, atunci sosit, pentru a lua legătura cu profesorul. I se spusese că-l poate găsi pe Cornea la mine. I-am explicat că tocmai plecase şi m-am

mirat că nu se întîlniseră, dar n-aş pomeni toate astea dacă n-aş fi aflat din cele cîteva cuvinte schimbate cu reporterul că omuleţul pe care-l socoteam neînsemnat era o autoritate în biologie, autorul a nenumărate lucrări fundamentale şi membru al nu ştiu cîtor academii din străinătate.

Rămas singur, am întîrziat în tindă, privind fără să vreau către pomul cu nuci de rubin. Eram zguduit de revelaţia lumii necunoscute, care îşi trimisese solul pe bătrînul nostru Pămînt, şi-mi dădeam seama cu îngrijorare că, dacă nu bănuisem măcar posibilitatea unei atît de fantastice explicaţii a fenomenului la care asistasem, acum, dimpotrivă, nimic nu mi se mai părea cu neputinţă. Dacă mi s-ar fi spus că pădurile începuseră să se urnească, părăsind Carpaţii, aş fi crezut. Trecusem de limita cotidianului şi acolo, pe imensul teritoriu al neprevăzutului, riscam să devin victima tuturor aparenţelor. Nimic nu mai era sigur, deşi Cornea nu părea buimăcit de faptul în sine, ci de greşeala pe care o făcuse poruncind săparea grădinii şi la consecinţele căreia, nu ştiu de ce, mă asocia, ca şi cum s-ar fi consultat cu mine în prealabil. Uluitoarea descoperire a unei flore gînditoare îl aflase înarmat cu explicaţii şi ipoteze, în vreme ce eu parcă simţeam pămîntul fugîndu-mi de sub picioare.

O altă lume, de pe o altă planetă, ne întinsese mîna şi noi nu ne pricepusem să-i venim în întîmpinare, nimicisem poate unicul prilej de a afla cîte ceva despre universul de gînduri al copacilor cu frunze roşii. Gîndurile copacilor... Spuneam „gîndurile copacilor” şi mi se părea firesc. Pe ce lume mă aflam? Şi dacă experienţa izbutea? Dacă pădurile noastre ar fi început să gîndească? Dacă am fi descoperit în fructele lor sediul unor gînduri înrudite cu ale noastre, în stare să ne înţeleagă gîndurile, să ne ajute la pătrunderea unor taine încă nebănuite? Noi tăiam pădurile şi le foloseam lemnul. Ca statistician, cunoşteam însemnătatea industriei forestiere în ansamblul economiei noastre. În noile condiţii am mai fi putut exploata pădurile? Nu doar pentru că pădurile s-ar fi opus, dar pentru că n-am

mai fi putut vedea în ele o sursă de materie primă, ci nişte... Nu găseam alt cuvînt decît semeni, nişte semeni! Prietenii noştri copacii... Era poate mai bine că totul se petrecuse aşa. Mă înspăimîntau concluziile la care aş fi ajuns urmărindu-mi firul gîndurilor pînă la capăt, aşa că am preferat să le abat către un alt subiect, din păcate tot îngrijorător, Ioana.

„Efectele radiaţiilor sînt necunoscute” – spusese Cornea, iar cuvintele lui îmi stăruiau ameninţător în minte. Era curios că instinctul părintesc nu mă alarmase nici o clipă înainte de a-l auzi rostind constatarea care mă tulbura acum. Inefabila punte de raze nu deşteptase în mine noţiunea primejdiei, aşa cum nu mi-o sugerase nici arteziana strălucitoare a nucului, şi am avut nevoie de cuvintele lui pentru a vedea cu alţi ochi palma micuţă însemnată de strania culoare roşie, care-i îngăduia Ioanei să se înţeleagă cu plantele şi să zărească prin obiecte. Părea o însuşire inofensivă, în nici un caz vătămătoare. Părea... Dar cine ştia ceva şi cum puteam bănui efectele în timp ale neobişnuitei pigmentări, cine m-ar fi putut asigura că nu urmau s-o însoţească fenomene secundare şi toxice?!... Cît despre fluxul de energie luminoasă, pe care palma Ioanei îl captase, se găsea oare cineva în stare să afirme dacă era sau nu nociv? Pînă şi Cornea se arăta prudent. Aveam dreptul să expun viaţa Ioanei pentru vaga speranţă că biologii vor afla, prin intermediul unei fetiţe de şase ani, unele date referitoare la organizarea materiei vii pe o depărtată şi necunoscută planetă? Exemplul omului de ştiinţă sacrificîndu-se în cunoştinţă de cauză pentru descoperirea unei taine a naturii nu putea fi invocat în cazul unui copil incapabil să înţeleagă măcar însemnătatea experienţei la care era supus. Cu cît mă gîndeam mai mult, cu atît realitatea primejdiilor care-mi pîndeau fetiţa îmi apărea mai înspăimîntătoare şi începea să mă neliniştească tocmai inconştienţa de care dădusem dovadă, neintervenind la timp pentru a curma evoluţia ciudatelor fenomene la care asistasem.

Am dormit puţin în noaptea aceea şi i-am comunicat a doua zi lui Cornea că mă opuneam hotărît continuării experienţelor prin intermediul Ioanei. Spre mirarea mea, n-a protestat, dimpotrivă, mi-a spus că ceruse o expertiză medicală şi aştepta sosirea unor profesori din Bucureşti şi Cluj. Nici el nu voia să continue „convorbirile” cu nucul roşu decît dacă medicii considerau că razele lui n-ar avea o influenţa negativă asupra organismului fraged al Ioanei. Îmblînzit, l-am privit cu alţi ochi şi mi-am dat seama că e tulburat.

A desfăşurat o muncă neobosită în zilele următoare, cînd puţinele case din Solzosu s-au transformat în adevărate laboratoare. Echipe de specialişti soseau întruna cu tot felul de aparate, cărora le dădeau să analizeze probe de pămînt, de frunze şi flori roşii. Din păcate, în ciuda grijii deosebite cu care erau înconjurate, plantele din ghivece se uscară pe rînd, inclusiv păpădia Ioanei. Singur nucul îşi înălţa falnic coroana roşie, iar contoare speciale măsurau intensitatea radiaţiilor emise de nucile lui, strălucitoare ca nişte becuri, indicînd în noapte locul cătunului devenit celebru, deşi nu se afla încă însemnat pe nici o hartă.

Într-o după-amiază sosiră şi medicii aşteptaţi, care o consultară pe Ioana, supunînd-o la fel de fel de probe şi făcîndu-i toate analizele cu putinţă. Pe lîngă o uşoară creştere a globulelor roşii, nimic nu le atrase atenţia, în afara elementelor fotosensibile pe care i le descoperiră în palmă, receptoare de culoare caracteristice doar ochiului omenesc. Dar cum asemenea receptoare sensibile fuseseră descoperite, pare-se, şi pe pielea degetelor unor oameni care nu se aflaseră în contact cu nici o „broască roşie”, medicii se întrebară dacă Ioana nu le poseda încă dinainte, fără să-şi fi dat seama. Evident, rămînea de rezolvat problema pigmentării roşii a palmei, dar concluzia tuturor a fost că pigmentarea şi prezenţa elementelor fotosensibile constituiau fenomene independente. În schimb, într-un fel pe care nu l-au putut lămuri, pigmentarea trebuia eventual pusă în legătură cu faptul că Ioana recepţiona razele roşii, fiind în stare să le descifreze intenţiile, să le „înţeleagă”

mesajul. În sfirşit, medicii considerară că încă o „convorbire” cu nucul părea inofensivă, dar se opuseră categoric la prelungirea experienţelor.

Această ultimă intrare în contact cu şuvoiul luminos emanat de nucile roşii a avut loc într-o seară, în prezenţa unor specialişti din diferite domenii ale ştiinţei. Cred că numai cu prilejul unor congrese pot fi întîlniţi la un loc atîţia savanţi, ce-i vorbeau plini de respect profesorului Cornea, pe care, vădit, îl subestimasem. Pe lîngă aparatura ştiinţifică instalată de jur împrejurul trunchiului, camerele de luat vederi ale operatorilor cinematografici răsăreau ici şi colo, neobişnuita „întîlnire” urmînd să fie înregistrată pe peliculă. Cum am descris mai înainte felul în care a decurs cea dintîi „convorbire” a Ioanei cu nucul roşu, mă voi mărgini de astă dată numai la comunicarea noilor informaţii pe care, datorită ei, întreaga omenire le-a căpătat.

Toţi cei de faţă au asistat la splendidul spectacol al artezienei luminoase, ridicîndu-se din nucile purpurii pentru a se prăbuşi în mica şi fragila palmă a Ioanei. Contactul s-a stabilit de îndată. Profesorul Cornea a atribuit mai tîrziu amploarea noilor informaţii recoltate faptului că fructele nucului crescuseră de la precedenta experienţă, proces pe care l-a asimilat cu dezvoltarea creierului unei vietăţi terestre. Cu alte cuvinte, nucul se maturizase, ştia mai multe şi putea, evident, transmite cunoştinţe mai interesante. Din păcate, orizontul Ioanei rămînea limitat de neputinţa înţelegerii unor noţiuni depăşind stadiul copilăriei, ceea ce a făcut ca o însemnată parte a datelor ce i-au fost comunicate să se irosească, în vreme ce altele au fost, fără doar şi poate, deformate, fie de către defectuoasa ei recepţie, fie de către interpretările ulterioare, tinzînd să suplinească lipsa de precizie a unor termeni pe care-i folosise.

Cea dintîi surpriză a constat în faptul că lumea copacilor gînditori părea să fie localizată pe o aşa-numită planetă a doua a unui alt soare. La cererea profesorului, Ioana a repetat de mai multe ori cuvintele „alt soare” precizînd într-un rînd chiar că era vorba de un soare albastru. Nici

un fel de presupuneri n-au izbutit să localizeze în Galaxie acest soare albastru şi, cu atît mai puţin, misterioasa lui planetă a doua. Ioana a pomenit doar de căldura excesivă din patria copacilor gînditori, ca şi de furtunile năprasnice pe care aceştia s-au obişnuit să le înfrunte.

Planeta nu pare să cunoască decît formele vieţii vegetale. Plantele gînditoare s-au dezvoltat printr-o lungă evoluţie asemănătoare celei a faunei terestre, cu ai cărei reprezentanţi superiori pot fi comparate. Cuvintele puţine şi nu îndeajuns de clare ale Ioanei au fost totuşi destul de sugestive pentru a ne îngădui reprezentarea luptelor înverşunate purtate de copacii gînditori împotriva lianelor devoratoare, ierbivore, evocînd ferocitatea fiarelor de pe Pămînt, împotriva infinităţii paraziţilor vegetali, declanşînd molime ucigătoare printre triburile pădurilor primitive, împotriva obsesivei primejdii a trăsnetelor, nimicind într-o clipită munca răbdătoare a generaţiilor. Inimaginabile aşezări vegetale s-au perindat pe faţa planetei, complicate înjghebări „sociale” s-au înfiripat, perfecţionîndu-se cu preţul unor lupte pe care doar prin analogii cu totul aproximative le putem presupune. Şi la baza tuturor cuceririlor uimitoarei flore a stat munca.

Munca plantelor... Bizară împerechere de termeni, cuprinzînd totuşi explicaţia surprinzătoarei dezvoltări a vieţii vegetale din lumea necunoscută. Ca şi oamenii Pămîntului, copacii celei de-a doua planete a soarelui albastru s-au ridicat pe treapta conştiinţei datorită muncii. Fireşte, ne vine greu să credem, pentru că antropomorfismul nostru inveterat consideră existenţa mîinii indispensabilă în procesul de energie pe care sînt în stare să-l dirijeze către exterior, aşa cum bine prevăzuse Cornea; mai mult, fluxul acesta a devenit mînă, unealtă şi armă. Cine oare i-ar putea certifica omului că nu va izbuti şi el cîndva să utilizeze biocurenţii, pe care abia începe a-i studia? Şi nu datorită lor vor fi, în sfirşit, elucidate enigmele telepatiei şi ale teletransportului?

În orice caz, în măsura în care am putut înţelege spusele Ioanei, acesta pare drumul pe care civilizaţia vegetală s-a

angajat. Produsele ei ne rămîn deocamdată inaccesibile, ininteligibile chiar, deşi Ioana s-a străduit să ne sugereze realitatea unei somptuoase aparaturi implacabile, a unor aeriene şi complicate construcţii. O delicată împletitură de raze pare să apere flora roşie de primejdiile fulgerelor, a căror energie captată şi raţional utilizată dă naştere unor structuri pe care nu ni le putem închipui şi al căror rost, cu atît mai mult, e indiscernabil.

Referirile incerte la o sămînţă primordială, venerată cîndva în luminişuri de raze, indică, probabil, în trecutul unor popoare vegetale, existenţa miturilor, a unei religii, poate. Dacă aceste presupuneri vor fi vreodată confirmate, miturile planetei soarelui albastru se vor dovedi, fără îndoială, de o factură cu totul neobişnuită. Căci o întrebare legitimă pe care toţi oamenii de ştiinţă şi-au pus-o se referă la cunoaşterea sau necunoaşterea realităţii sentimentelor de către flora gînditoare. Fireşte, e greu de răspuns, dar cum nimic nu ne îndreptăţeşte să presupunem că şi copacii gînditori pot iubi sau urî, pare temerar să se vorbească despre o artă a acestei stranii civilizaţii. Profesorul Cornea înclină să afirme că plantele roşii găsesc în abstractele jocuri ale raţiunii satisfacţia pe care ne-o oferă literatura, pictura sau muzica. Dacă recepţionează frumosul, atunci înţeleg prin frumuseţe echilibrul geometric, poate jocul colorat al unor suprafeţe şi linii. Ce înţeles ar avea pentru noi în asemenea condiţii unul dintre miturile lor, iată ceea ce nici un pămîntean nu poate imagina, după cum nimeni printre locuitorii Pămîntului n-ar putea formula unul dintre idealurile inimaginabile, înflorite în sînul colectivităţilor vegetale de pe astrul pe care nu-l putem, deocamdată, nici localiza în comuna noastră patrie galactică.

A trecut un an, şi aşa cum el însuşi prevăzuse, nucul de la Solzosu nu se mai deosebeşte de ceilalţi nuci din cătun. Iarna i-a văzut căzînd frunzele roşii, după ce profesorul Cornea a cules una cîte una nucile, a căror coajă părea strunjită într-un ciudat lemn exotic. Cercetătorii îşi pun

unele speranţe în pomii ce vor creşte din nucile purpurii. Pînă atunci, sub frunzişul verde al nucului, pomenit azi în toate tratatele de biologie, copiii se vor juca veseli încă multă vreme.

Şi culoarea roşie din palma Ioanei a pălit. Nu ştiu dacă fata mea ar mai înţelege acum mesajele florei stranii despre care vorbeşte uneori cu o melancolică duioşie, dar e sigur că vede mai puţin bine cu palma. Medicii îşi menţin părerea cu privire la preexistenta elementelor fotosensibile faţă de momentul contactului cu faimoasa „broască roşie”, fără a mai exclude posibilitatea stimulării lor de către iradiaţiile planetei soarelui albastru.

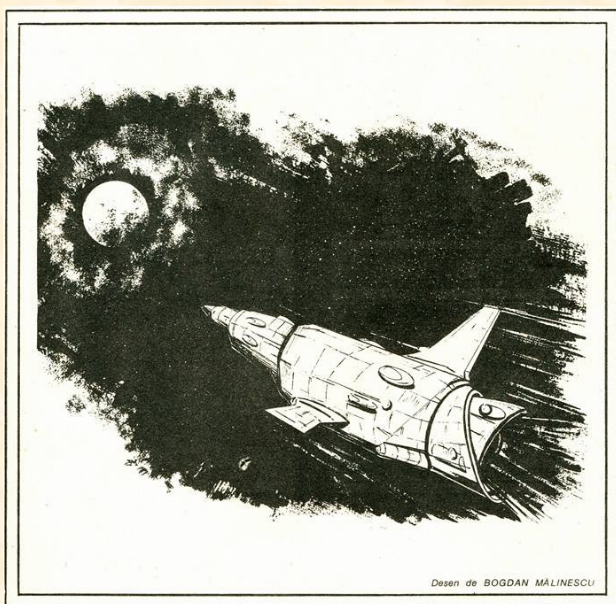
Dupa unele laconice informaţii de presă, Cornea ar fi descoperit în cele din urmă nişte enigmatice particule necunoscute în ţesătura plantelor pe care le-a analizat. Ele ar fi mai dezvoltate în fructe şi închircite în seminţe. Aşa cum se spune în asemenea cazuri, „cercetările continuă”.

În ce mă priveşte, constat că mă uit mai des la cer, căutînd să descifrez în lucirea depărtată a stelelor un mesaj inteligibil. Poate că nu este ocupaţia cea mai frumoasă pentru un statistician, dar într-o seară m-am surprins şoptind ca un adolescent:

A fost odată ca-n poveşti.

A fost ca niciodată...

Iar pe dinaintea ochilor mi s-au perindat păduri, nesfirşite păduri roşii, peste care arcadele unor imense arteziene scăpărătoare străpungeau nori incendiaţi şi zdren-

Desen de BOGDAN MĂLINESCU

ţuiţi, ca uriaşele flamuri ale unei incomensurabile bătălii cosmice…